

JĒDZIENU “IEKŠĒJAIS PAMATOJUMS” UN “ĀRĒJAIS PAMATOJUMS” JĒGA

THE SENSE OF THE TERMS “INTERNAL JUSTIFICATION” AND “EXTERNAL JUSTIFICATION”

Jānis Musts, *Mg. iur.*

Summary

The terms “internal justification” and “external justification” are often used to analyse the justification of legal decisions. The aim of this research paper is to identify and critically analyse different notions of “internal justification” and “external justification” in order to improve them. The author rejects the notion of “internal justification” and “external justification” offered by Jerzy Wróblewski and the thesis that the role of internal justification is to test the validity of arguments. The author demonstrates that the notions of “internal justification” and “external justification” used by Robert Alexy are mutually contradictory and offers ways to avoid this contradiction.

Atslēgvārdi: iekšējais pamatojums, juridiskais silogisms, ārējais pamatojums, tiesību teorija

Keywords: internal justification, legal syllogism, external justification, theory of law

Ievads

Tiesību teorijā jēdzieni “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” ir aktuāli, jo tie palīdz runāt par tiesību normu piemērošanas akta racionālu pamatošanu un ar to saistītajiem problēmjaudājumiem.¹ Šos divus jēdzienus pirmais tiesību teorijā ieviesa Ježijs Vrublevskis (*Jerzy Wróblewski*), citi autori, piemēram, Roberts Aleksijs (*Robert Alexy*), tos pārņēma un izmantoja savos pētījumos. Lai gan R. Aleksijs eksplicīti neizmaina jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” jēgu, tomēr viņa darbos parādās būtiskas novirzes no šo jēdzienu sākotnējās izpratnes. Ja nepamana to, ka atšķiras jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” dažādu autoru izpratne, tad var rasties situācijas, kad šo autoru skaidrojumi tiek nepamatoti kombinēti. Šā darba mērķis ir kritiski izvērtēt un pilnveidot jēdzienus

¹ Piemēram, daži autori iztīrā jautājumu: “Kad un vai pietiek ar iekšējo pamatojumu?” Atbildes uz šādiem jautājumiem ir daļēji atkarīgas no jēdziena “iekšējais pamatojums” jēgas. Sk.: Gaidele I. Tiesas nolēmumu argumentācija (I). Likums un Tiesības, 2003, 5. sējums, Nr. 8 (48), 243. lpp.; Bārdiņš G. Dialoga loma tiesas spriešanā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 186.–196. lpp.

“iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums”. Lai sasniegtu šo mērķi, darbā tiek izvirzīti trīs uzdevumi:

- 1) analizēt dažādās jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” variācijas;
- 2) kritiski izvērtēt dažādās jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” variācijas;
- 3) pilnveidot jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratni.

Darbā izmantotas divas metodes – salīdzinošā un deduktīvā. Ar salīdzinošās metodes palīdzību autors parāda, ka eksistē vairākas jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” variācijas. Savukārt ar deduktīvās metodes palīdzību tiek demonstrēts, ka noteiktos gadījumos R. Aleksija jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratne ir pretrunīga.

1. Jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” variācijas

Jēdzieni “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” 1974. gadā pirmo reizi parādījās poļu tiesību teorētiķa J. Vrublevska darbā par lēmumu racionālu pamatošanu. Lēmums (angļu val. – *decision*) ir iekšēji pamatots, ja tas izriet no premisām, balstoties uz atzītiem secināšanas noteikumiem.² Savukārt ar lēmuma ārējo pamatojumu pārbauda ne tikai argumentu loģiskās formas pareizību, bet arī premisu, uz kurām ir balstīts lēmums, patiesumu.³ J. Vrublevska vēlinajos darbos ārējais pamatojums tiek saistīts tikai ar iekšējā pamatojuma premisu patiesumu.⁴

J. Vrublevska agrīnajos darbos var pamanīt, ka iekšējā un ārējā pamatojuma skaidrojumi ir cieši saistīti ar diviem loģikas konceptiem, proti, pareizs⁵ (angļu val. – *valid*) arguments (t. i., ar pareizu loģisko formu) un drošs (angļu val. – *sound*) arguments. Arguments ir pareizs, ja nevar būt situācija, kad visas argumenta premisas ir patiesas, bet secinājums – aplams.⁶ Arguments ir drošs, ja papildus tam, ka arguments ir pareizs, tam ir arī patiesas premisas.⁷ Lai gan J. Vrublevskis iekšējo un ārējo pamatojumu attiecina uz argumenta secinājumu, nevis visu argumentu kopumā, tomēr faktiski J. Vrublevska ieviestie jēdzieni un attiecīgie loģikas koncepti veic vienādu funkciju.

Svarīgi pamanīt to, ka J. Vrublevskim iekšējais un ārējais pamatojums neattiecas uz visu vienas tiesību normas piemērošanas pamatojumu kopumā, bet gan uz atsevišķiem tā lēmumiem. J. Vrublevskis dod trīs šādu lēmumu piemērus:

- 1) galīgais lēmums (angļu val. – *final decision*);

² Wróblewski J. Legal Syllogism and Rationality of Judicial Decision. *Rechtstheorie* Vol. 5, No. 1–2, 1974, p. 39.

³ Ibid.

⁴ Wróblewski J. Justification of Legal Decisions. *Revue Internationale de Philosophie*, Vol. 33, No. 127/128, 1979, p. 282.

⁵ Vairāk par pareiziem slēdzieniem (argumentiem) sk.: Cīrulis J. Matemātiskā loģika un kopu teorija. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007, 74.–75. lpp.

⁶ Navarro P. E., Rodriguez J. L. *Deontic logic and Legal systems*. New York: Cambridge University Press, 2014, p. 4.

⁷ Ibid.

- 2) skaidrojošais lēmums (angļu val. – *interpretative decision*);
- 3) lēmums par pierādījumiem (angļu val. – *decision of evidence*).⁸

Katram no šiem lēmumiem ir iekšējais un ārējais pamatojums.⁹ Tātad J. Vrubleviskis uzskata, ka, piemērojot vienu tiesību normu, tiek izmantoti vairāki iekšējie un ārējie pamatojumi.

J. Vrubleviska ārējā pamatojuma skaidrojums varētu radīt maldīgu priekšstatu, ka iekšējā un ārējā pamatojumā tiek pārbaudīta argumentu loģiskās formas pareizība. Šāda interpretācija radītu pretrunu, jo J. Vrubleviskis pats apgalvo, ka juridisko siloģismu var uzskatīt par iekšējo pamatojumu.¹⁰ Lai gan juridisko siloģismu var izveidot kā pareizu argumentu, tomēr ar to netiek pārbaudīta argumentu loģiskās formas pareizība. Kaut arī šādu uzskatu nevar piedēvēt J. Vrubleviskim, tomēr tiesību teorijā var atrast citus autorus, kuri norāda, ka iekšējais pamatojums ir domāts, lai pārbaudītu (angļu val. – *test*), vai secinājums izriet no premisām, t. i., vai argumentam ir pareiza loģiskā forma.¹¹ Neatkarīgi no tā, vai šāda iekšējā pamatojuma izpratne ir radusies, pārprotot J. Vrubleviska pētījumus, ir vērts kritiski izvērtēt abas šīs iespējamās jēdziena “iekšējais pamatojums” nozīmes.¹² Tātad var izšķirt vienu jēdziena “ārējais pamatojums” izpratni un divas jēdziena “iekšējais pamatojums” izpratnes:

- 1) iekšējais pamatojums izpaužas kā pareizs arguments, ar kuru pamato lēmumu;
- 2) iekšējais pamatojums ir argumenta loģiskās formas pareizības pamatojums.

Nākamā jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratne ir atrodamā tiesību teorētiķa R. Aleksija darbos. Lai gan pirmajā tuvinājumā varētu šķist, ka R. Aleksijs izmanto J. Vrubleviska jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratni, jo R. Aleksijs atsaucas uz agrīnajiem J. Vrubleviska šo jēdzienu skaidrojumiem, tomēr tā nav.¹³ Šo autoru izpratne atšķiras vairākos būtiskos aspektos. Pirmkārt, R. Aleksijs jēdzienu “iekšējais pamatojums” attiecina tikai uz juridisko siloģismu, t. i., juridiskais siloģisms ir iekšējais pamatojums.¹⁴ Kā iepriekš noskaidrojām, J. Vrubleviskis jēdzienu “iekšējais pamatojums” attiecina uz vairākiem argumentiem, kuri varētu parādīties, piemērojot vienu tiesību normu. Savukārt R. Aleksijs, piemērojot vienu tiesību normu, izmanto tikai vienu iekšējo pamatojumu. Vairāki iekšējie pamatojumi (juridiskie siloģismi) vienā tiesību normu piemērošanas aktā var parādīties tikai tad, ja tiek piemērotas vairākas tiesību normas. Kaut arī R. Aleksijs savos darbos jēdzienu “iekšējais pamatojums” attiecina vienīgi uz juridisko siloģismu (subsumpcijas formulu), tomēr daži autori, skaidrojot viņa izstrādāto svara formulu (angļu val. – *Weight Formula*), nepamatoti izmanto jēdzienu

⁸ Wróblewski J. Legal Decision and Its Justification. *Logique et Analyse*, Vol. 14, No. 53/54, 1971, p. 413.

⁹ Tas, ka jēdziens “iekšējais pamatojums” tiek attiecināts uz vairākiem argumentiem vienas tiesību normu piemērošanas pamatojumā, ir pazīme, kas ļauj identificēt to, ka kāds autors ir pārņēmis J. Vrubleviska jēdziena “iekšējais pamatojums” izpratni. Sk., piemēram: Aarnio A. *The Rational as Reasonable. A Treatise on Legal Justification*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company, 1986, p. 121.

¹⁰ Wróblewski J. 1974, p. 39.

¹¹ Moreso J. J. On Relevance and Justification of Legal Decisions. *Erkenntnis* (1975–), Vol. 44, No. 1 (Jan., 1996), p. 93.

¹² Abu iespējamo nozīmju kritika tiks veikta turpmāk.

¹³ Alexy R. *A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification*. Translated by Ruth Adler and Neil MacCormick. Oxford: Clarendon Press, 1989, p. 221.

¹⁴ *Ibid.*

“iekšējais pamatojums”.¹⁵ Šāda jēdziena “iekšējais pamatojums” izpratne ir kļūdaina, jo R. Aleksijs eksplīcīti norāda, ka iekšējais pamatojums ir saistīts ar dedukciju, bet svāra formula – ar aritmētiku.¹⁶

Otrkārt, R. Aleksijam jēdziens “ārējais pamatojums” neattiecas uz visiem argumentiem, kas var būt tiesību normu piemērošanas aktā, respektīvi, ārējais pamatojums ir domāts tikai tādēļ, lai pamatotu juridiskā siloģisma premisu patiesumu.¹⁷

Tātad R. Aleksijs uzskata, ka iekšējais pamatojums ir juridiskais siloģisms, bet ārējais pamatojums – juridiskā siloģisma premisu pamatojums. R. Aleksijs norāda, ka šie koncepti ļauj identificēt vienas tiesību normas piemērošanas pamatojuma struktūru.¹⁸ Šīs struktūras centrā ir iekšējais pamatojums, kurā skaidri uzrādītas tās premissas, kuras ir svarīgi pamatot ar ārējo pamatojumu.¹⁹

Var secināt, ka eksistē vairākas atšķirīgas jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratnes.

Jēdziena “iekšējais pamatojums” variācijas:

- 1) argumenta loģiskās formas pareizības pamatojums;
- 2) pareizs arguments, ar kuru pamato lēmumu;
- 3) juridiskais siloģisms.

Jēdziena “ārējais pamatojums” variācijas:

- 1) argumenta premisu pamatojums;
- 2) juridiskā siloģisma premisu pamatojums.

2. Jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” kritika

Turpinājumā autors jēdzienus “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” kritiski izvērtēs, balstoties uz diviem kritērijiem:

- 1) nepretrunīgums, t. i., vai šie jēdzieni nenonāk pretrunā ar sevi vai viens ar otru;
- 2) noderīgums, t. i., vai jēdziens palīdz izskaidrot kādu būtisku tiesību normu piemērošanas pamatojuma elementu.

Pirmo autors izvērtēs uzskatu, ka iekšējais pamatojums varētu būt argumenta loģiskās formas pareizības pamatojums. Svarīgi saprast to, ka argumentu loģiskās formas pareizības pamatojums tiek veikts ar specifiskām metodēm, kuras izmanto formālajā loģikā, proti, ar dabisko dedukciju (angļu val. – *natural deduction*), patiesumvērtību tabulu (angļu val. – *truth tables*) metodi un patiesības koka (angļu val. – *truth tree*) metodi.²⁰ Lai gan uzskats, ka ar iekšējo pamatojumu pārbauda argumentu loģiskās formas pareizību, nav pretrunīgs un nenonāk pretrunā ar jēdzienu “ārējais pamatojums”, tomēr apšaubāms ir šādas izpratnes noderīgums. Šāds iekšējais pamatojums tiesu praksē nav atrodams, jo tiesību normu piemērotājs

¹⁵ Petersen N. How to Compare the Length of Lines to the Weight of Stones. Balancing and the Resolution of Value Conflicts in Constitutional Law. German Law Journal, Vol. 14, No. 8, 2013, p. 1388.

¹⁶ Alexy R. On Balancing and Subsumption. A Structural Comparison. Ration Juris, Vol. 16, No. 4, 2003, pp. 443–445.

¹⁷ Alexy R. 1989, p. 230.

¹⁸ Alexy R. 2003, p. 335.

¹⁹ Alexy R. 1989, pp. 229–230.

²⁰ Hausman A., Kahene H., Tidman P. Logic and Philosophy: A Modern Introduction. 13th ed. Indianapolis: Hackett Publishing Company, 2021, pp. 68, 126, 142.

parasti izmanto pareizus argumentus, nevis pierāda to loģiskās formas pareizību, izmantojot patiesumvērtību tabulu metodi, patiesuma koka metodi vai dabisko dedukciju. Turklāt šāda veida pierādījumi tiesību normu piemērošanas aktos nav vēlamai, jo to adresātiem parasti nav nepieciešamo zināšanu formālajā loģikā, lai saprastu attiecīgos pierādījumus.

Šo apsvērumu dēļ var secināt, ka tikko aplūkotā iekšējā pamatojuma izpratne nav noderīga, jo tā netver kādu būtisku tiesību normu piemērošanas pamatojuma elementu.

Lai gan J. Vrublevska ieviestie jēdzieni “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” tver būtisku tiesību normu piemērošanas pamatojuma elementu, tomēr tie nepalīdz šos elementus izskaidrot. Šis tēzes pamatā ir novērojums, ka J. Vrublevskis skaidro jēdzienus “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums”, izmantojot konceptus, kuri sastopami loģikā (piemēram, “izriet”, “pareizs”, “premisas” un “secināšanas noteikumi”).²¹ Tātad, lai adekvāti saprastu, ko J. Vrublevskis domājis ar jēdzieniem “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums”, ir jāsaprot jēdzieni no citas zinātnes – loģikas. Šī ir problēma – ja kāds saprot attiecīgos loģikas konceptus, tad jēdzieni “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” kļūst lieki, jo ar loģikas konceptiem pietiek, lai adekvāti izskaidrotu attiecīgo tiesību normu piemērošanas pamatojuma elementu. Lēmuma iekšējā pamatojuma vietā uzreiz var pievērsties argumentu pareizībai, bet ārējā pamatojuma vietā – premisu pamatojumam. Tātad lēmums (secinājums) ir racionāls, ja:

- 1) tas ir pamatots ar pareizu argumentu;
- 2) tiek pamatotas argumenta premisas.

Šādu kritiku nevar vērst pret R. Aleksija jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratni, jo ar loģikas konceptiem vien nepietiek, lai adekvāti tvertu to, ko R. Aleksijs saprot ar šiem diviem jēdzieniem. Piemēram, lai izteiktu to, ka vienai no juridiskajā siloģismā izmantotajām premisām jātver piemērojamā tiesību norma, jāizmanto arī koncepti no tiesību teorijas.

Arī R. Aleksija jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izklāstā parādās kļūda, proti, noteiktās situācijās rodas savstarpēja pretruna. R. Aleksija piedāvātajā juridiskā siloģisma shēmā ir iekļauti valodas lietojuma noteikumi, kuri ir ārējā pamatojuma elementi.²² Lai gan pirmajā tuvinājumā kļūda šķiet acīmredzama, proti, iekšējais pamatojums nepamatoti satur ārējā pamatojuma elementus, tomēr šeit var saskatīt dziļāku problēmu. Šīs problēmas pamatā ir atziņa: ja iekšējam pamatojumam ir vairāk par divām premisām, jo tas ir salikts arguments, kas satur vairākas domāšanas formas, tad tas satur arī savu premisu pamatojumu. Pat juridiskā siloģisma forma, kuru R. Aleksijs atzīst par vienkāršāko²³, satur trīs premisas²⁴, proti, piemērojamo tiesību normu, vienu starpsecinājumu un faktisko sastāvu. Ņemot

²¹ Jēdziens “izriet” norāda uz to, ka tiek izmantots pareizs arguments, jo, ja netiek izmantots pareizs arguments, tad secinājums neizriet no premisām. Savukārt visi atzīti secināšanas noteikumi ir pareizi argumenti.

²² Alexy R. 1989, pp. 226–234.

²³ Alexy R. 1989, p. 221.

²⁴ Citi autori ir pareizi norādījuši, ka R. Aleksija juridiskais siloģisms satur divas pareizas domāšanas formas: vispārības kvantora pārvēršanas noteikumu un deduktīvu apstiprinājumu (*modus ponens*). Sk.: D'Almeida L. D. On the Legal Syllogism. In: Dimensions of Normativity. D. Plunkett, S. J. Shapiro and K. Toh (eds.). New York: Oxford University Press, 2019, p. 339. Vairāk par attiecīgajām domāšanas formām sk.: Apsalons E. Valodas lietojuma loģika. Rīga: Zvaigzne ABC, 2011, 195.–211. lpp.

vērā, ka ar piemērojamo tiesību normu tiek pamatots starpsecinājums, tad saskaņā ar R. Aleksija ārējā pamatojuma izpratni piemērojamā tiesību norma ir ārējā pamatojuma daļa, jo tā pamato kādu no juridiskā siloģisma premisām. Šāds secinājums ir absurds, jo – ja iekšējais pamatojums nedrīkst saturēt ārējo pamatojumu, tad piemērojamā tiesību norma nav juridiskā siloģisma daļa. Šāds secinājums nonāk pretrunā arī ar R. Aleksija uzskatu, ka iekšējā pamatojumā jāizmanto vismaz viena universāla norma.²⁵

3. Jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” pilnveide

Autors piedāvās veidu, kā pilnveidot jēdzienus “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums”. Tā kā eksistē vairākas šo jēdzienu izpratnes, tad vispirms jāsaprot, kuru izpratni ir vērts pilnveidot. Autors uzskata, ka nav pamata pilnveidot tās jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratnes, kuras nav noderīgas. Turklāt ir iespējams atbrīvoties no pretrunas R. Aleksija izpratnē. Jāņem vērā arī tas, ka R. Aleksija izpratne ir ieguvusi īpašu popularitāti²⁶, pateicoties R. Aleksija prominencei tiesību teorijā un tiesību filozofijā.

Pirmajā tuvinājumā varētu šķist, ka nav obligāti jātiek galā ar problēmām, kas saistītas ar R. Aleksija jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” jēgu, jo šie divi jēdzieni paši par sevi nav tādi, kurus nevarētu lietot kopā. Problēma kļūst acīmredzama, ja ņem vērā iekšējā un ārējā pamatojuma funkciju, proti, R. Aleksijs norāda, ka ar iekšējo pamatojumu skaidri uzrāda tās premisas, kuras tālāk jāpamato ar ārējo pamatojumu²⁷, un šiem abiem jēdzieniem jātver tas, ka vienas tiesību normas piemērošanas pamatojums sastāv no vairākiem līmeņiem.²⁸ Ja iekšējais pamatojums satur arī ārējo pamatojumu, tad tiek grauta robeža starp pamatojuma līmeņiem un pamatojuma struktūra. Tātad, lai šie divi jēdzieni būtu noderīgi un tos varētu izmantot atbilstoši tiem paredzētajai funkcijai, ir vēlams izvairīties no pretrunas, nevis to pieņemt.

Izvairīties no pretrunas starp jēdzieniem “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” var vairākos veidos. Pirmkārt, var izmantot tādu juridisko siloģismu, kas nesatur starpsecinājumus. Otrkārt, no ārējā pamatojuma tvēruma var izslēgt juridiskā siloģisma starpsecinājumu pamatošanu. Otro risinājumu var īstenot, piemēram, norādot, kuras iekšējā pamatojuma premisas tiek pamatotas ar ārējo pamatojumu.

²⁵ Alexy R. 1989, p. 223.

²⁶ Sk., piemēram: Canale D., Tuzet G. What Is Legal Reasoning About: A Jurisprudential Account. In: P. Cserne & F. Esposito (eds.). *Economics in Legal Reasoning*. Palgrave Studies in Institutions, Economics and Law. London: Palgrave Macmillan, Cham, 2020, p. 21; Atria F. *Legal Reasoning and Legal Theory Revisited*. Law and Philosophy, Vol. 18, No. 5, 1999, pp. 553–555.

²⁷ Alexy R. 1989, pp. 229–230.

²⁸ Alexy R. 2003, p. 435.

Kopsavilkums

1. Tiesību teorijā var atrast vairākas jēdzienu “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” izpratnes. Jēdzienu “iekšējais pamatojums” mēdz izmantot trīs veidos: 1) argumentu loģiskās formas pareizības pamatojums; 2) pareizs arguments, ar kuru pamato lēmumu; 3) juridiskais siloģisms. Jēdzienu “ārējais pamatojums” izmanto divos veidos: 1) argumenta premisu pamatojums; 2) juridiskā siloģisma premisu pamatojums. Tā kā tiesību normu piemērotājs parasti izmanto pareizus argumentus, nevis pierāda to loģiskās formas pareizību, izmantojot patiesumvērtību tabulu metodi, patiesuma koka metodi vai dabisko dedukciju, tad pirmā jēdziena “iekšējais pamatojums” izpratne nav noderīga, jo netver būtisku tiesību normu piemērošanas pamatojuma elementu.
2. Otrā jēdziena “iekšējais pamatojums” izpratne nav noderīga, jo tā ir lieka. Nav vērts veidot loģikas zinātnei paralēlu žargonu, lai runātu par loģiku, t. i., nav vērts ieviest jaunu veidu, kā pateikt, ka izmantotajiem argumentiem jābūt pareiziem (secinājumam jāizriet no premisām). Līdzīgu kritiku var attiecināt arī uz pirmo jēdziena “ārējais pamatojums” izpratni.
3. R. Aleksija jēdzieni “iekšējais pamatojums” un “ārējais pamatojums” ir savstarpēji pretrunīgi vai arī nepilda tiem paredzēto funkciju – uzrādīt pamatojuma struktūras līmeņus. Ja iekšējais pamatojums ir juridiskais siloģisms, ārējais pamatojums ir juridiskā siloģisma premisu pamatojums un juridiskais siloģisms satur starpsecinājumus, tad iekšējais pamatojums daļēji satur ārējo pamatojumu. Autors uzskata, ka šo pretrunu var atrisināt, izmantojot juridisko siloģismu, kas nesatur starpsecinājumus, vai arī no ārējā pamatojuma tvēruma izslēdzot juridiskā siloģisma starpsecinājumu pamatošanu.